PLAN DZIAŁANIA
KT 65
ds. Prób Środowiskowych Wyrobów Elektrycznych

SPIS TREŚCI

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT 2
2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT 2
3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT 3
4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT 4
5. CZŁONKOSTWO W OT 4
6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI 5
7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC 5
8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT 5
9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH OT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE 6

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT

Działalność KT koncentruje się na normalizacji w zakresie badań środowiskowych wyrobów elektrotechnicznych obejmujących narażenia występujące w przyrodzie oraz narażenia, jakim podlega wyrób podczas transportu, przechowywania, instalowania i użytkowania a także w zakresie oceny zagrożenia ogniowego wyrobów elektrotechnicznych, ich składników oraz materiałów elektroizolacyjnych.
Tematyka komitetu jest horyzontalna – dotyczy wszystkich producentów oraz użytkowników wyrobów elektrotechnicznych. Jest to również tematyka związana z bezpieczeństwem. Opracowywane normy są szeroko stosowane, o czym świadczy liczba laboratoriów akredytowanych w PCA wykonujących badania akredytowane w oparciu o normy z zakresu działalności KT. Horyzontalna tematyka, niedotycząca konkretnych wyrobów elektrotechnicznych, powoduje jednak trudności ze znalezieniem źródeł finansowania do prowadzenia działalności normalizacyjnej KT. Wśród korzyści wynikających z prac Komitetu Technicznego wymienić można usuwanie barier technicznych w handlu, wpływ na bezpieczeństwo pożarowe wyrobów elektrotechnicznych a także zwiększenie konkurencyjności krajowych wyrobów elektrotechnicznych.
Celem prac normalizacyjnych komitetu jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa produktu, zapewnienie zdrowia konsumenta, promocja ochrony środowiska, wdrożenia do PN norm EN metodą tłumaczenia i metodą uznania raz opiniowanie Norm Europejskich.
Priorytetem prac normalizacyjnych KT jest wprowadzanie do zbioru PN Norm Europejskich związanych z bezpieczeństwem, współpraca z innymi KT/KZ, których działalność dotyczy wyrobów elektrotechnicznych oraz współpraca międzynarodowa z CENELEC/SR 104, CENELEC/SR 89, IEC/TC 104 oraz IEC/TC 89.

2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe.
Pierwsze zagadnienie normalizacyjne, którym zajmuje się KT, dotyczy normalizacji w zakresie badań środowiskowych wyrobów elektrotechnicznych, obejmujących zarówno narażenia występujące w przyrodzie (np. opady atmosferyczne, wiatr, pył, piasek, ciśnienie, promieniowanie słoneczne, fauna i flora), jak i narażenia jakim podlega wyrób podczas transportu, przechowywania, instalowania oraz użytkowania (np. wibracje, udary, kolebanie).

Do zadań KT należy:

- normalizacja klas warunków środowiskowych oraz normalizacja metod badań środowiskowych, przygotowanie norm wyrobów i dostarczenie wytycznych dotyczących wyboru metod i ich stosowania;
- korelacja i przetworzenie klas warunków środowiskowych na badania środowiskowe;
- zapewnienie działania bezpieczeństwa horyzontalnego dla metod badań klimatycznych i metod badań odporności mechanicznej.

Drugim zagadnieniem normalizacyjnym, którym zajmuje się KT, jest ocena zagrożenia ogniowego wyrobów elektrotechnicznych. Do zadań komitetu należy przygotowywanie norm międzynarodowych, specyfikacji technicznych i raportów technicznych w obszarze:

- oceny zagrożenia ogniowego, techniki bezpieczeństwa ogniowego oraz terminologii w odniesieniu do wyrobów elektrotechnicznych;
- pomiarów lotnych produktów spalania (np. dymu, korozyjności, toksyczności gazów i nadmiernego ciepła) oraz przeglądu stanu wiedzy dotyczącego aktualnych metod badawczych wyrobów elektrotechnicznych;
- metod prób w małej skali o szerokiej stosowalności w normach wyrobów oraz przez producentów.

W ramach działania dotyczącego bezpieczeństwa horyzontalnego, KT opracowuje wytyczne i metody badań oceny zagrożenia ogniowego wyrobów elektrotechnicznych, ich składników oraz materiałów elektroizolacyjnych. W zakresie terminologii dotyczącej badań zagrożenia ogniowego komitet, tam gdzie to jest właściwe, stosuje normę ISO 13943.
Do zadań komitetu należy również zapewnienie bezpieczeństwa horyzontalnego dla: metod badań klimatycznych, metod badań odporności mechanicznej oraz wytycznych i metod badań dotyczących oceny zagrożenia ogniowego wyrobów elektrotechnicznych.
Tematyka komitetu jest w obu dziedzinach horyzontalna. Dotyczy ona wszystkich producentów oraz użytkowników wyrobów elektrotechnicznych. Jest to również tematyka związana z bezpieczeństwem. Horyzontalna tematyka, niedotycząca konkretnych wyrobów elektrotechnicznych, powoduje pewne ograniczenia – brak producentów, którzy byliby na tyle nią zainteresowani, aby sponsorować działalność komitetu.

3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT

Ze względu na horyzontalny charakter tematyki komitetu, niedotyczącej konkretnych wyrobów, nie można podać danych statystycznych. O stosowaniu norm objętych działalnością komitetu świadczy natomiast liczba laboratoriów akredytowanych w Polskim Centrum Akredytacji (https://www.pca.gov.pl/), badających wyroby elektrotechniczne wg norm dotyczących badań środowiskowych, zagrożenia ogniowego oraz liczne wydawane certyfikaty dotyczące badań np. kabli, aparatury elektrycznej i elektronicznej, tworzyw sztucznych.

Wyroby elektrotechniczne, których globalne zastosowanie ciągle wzrasta, stanowią potencjalne zagrożenie ogniowe. Pożar stanowi zagrożenie dla życia i wyrobów, a także dla środowiska w wyniku wytwarzania ciepła (zagrożenie termiczne) oraz wyziewów toksycznych, korozyjnych i dymu (zagrożenia nietermiczne). Zagrożenie to wzrasta wraz ze wzrostem objętego spalaniem obszaru prowadząc w niektórych przypadkach do rozgorzenia i pełnego rozwoju pożaru. Ryzyko pożaru należy rozważyć w każdym obwodzie elektrycznym. Podstawowym celem jest zapobiec zapłonowi ognia w części będącej pod napięciem elektrycznym. Drugim celem jest minimalizacja rozszerzenia się płomienia i wszelkich szkodliwych skutków wyziewów ogniowych. Najlepszą metodą badania wyrobów elektrotechnicznych jest dokładne odwzorowanie rzeczywistych

warunków występujących w praktyce, co nie jest w wielu przypadkach możliwe. Dlatego symuluje się najlepiej, jak to możliwe rzeczywiste efekty występujące w praktyce.
Ogień obejmuje szereg wzajemnie powiązanych zjawisk fizycznych i chemicznych i jest trudny do symulowania w aparaturze w skali laboratoryjnej. Problem modelowania pożaru jest jednym z najważniejszych problemów wszystkich badań zagrożenia ogniowego. Po zapłonie rozwój pożaru może przebiegać w różny sposób w zależności od warunków środowiskowych, jak również rozmieszczenia materiałów łatwopalnych. KT dąży do ustalenia podstaw oceny zagrożenia ogniowego, umożliwiającego obiektywną ocenę bezpieczeństwa przy minimum kosztów.
Z kolei badania środowiskowe i ostrości narażeń zawierają procedury adaptowane dla wielu wyrobów elektrotechnicznych bezpośrednio lub po dostosowaniu do konkretnego wyrobu. Procedury zawierają wytyczne oraz metody badań i zapewniają powtarzalność wyników. Problemem przy opracowywaniu ostrości czynników środowiskowych jest często brak dostatecznych danych – przedsiębiorstwa często nie chcą udostępniać swoich danych dotyczących narażeń ze względu na ich poufność lub brak pełnej dokumentacji. Problemem mogą być też zbyt duże uproszczenia dotyczące narażeń występujących w przyrodzie, jak również niektóre przestarzałe metody badań.

4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT

Do korzyści wynikających z prac Komitetu Technicznego zaliczyć można:

- usuwanie barier technicznych w handlu, zwłaszcza w eksporcie do różnych stref klimatycznych;
- wpływ na bezpieczeństwo pożarowe wyrobów elektrotechnicznych;
- wsparcie przepisów prawnych w kontekście harmonizacji norm krajowych;
- zwiększenie konkurencyjności krajowych wyrobów elektrotechnicznych.

5. CZŁONKOSTWO W OT

Zgodnie z aktualnym Zarządzeniem Prezesa PKN w sprawie Organów Technicznych powoływanych przez Prezesa PKN, podstawy ich powoływania oraz zasad powoływania członków i osób funkcyjnych w tych organach, każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w OT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem OT. Każdy członek OT realizuje zadania poprzez swoich reprezentantów.

Członkostwo w OT:

- otwiera możliwość wpływania na treść tworzonych norm na poziomach międzynarodowym, europejskim i krajowym;
- zapewnia dostęp do treści projektów Norm Międzynarodowych, Europejskich, krajowych w zakresie tematycznym OT;
- daje możliwość kształtowania programu prac normalizacyjnych, co pozwala właściwie planować inwestycje i w konsekwencji zyskać przewagę nad konkurencją;
- ułatwia kontakty biznesowe.

Aktualny skład OT i kontakt do Przewodniczącego OT, Sekretarza OT, właściwego Sektora WPN jest podany na stronie www.pkn.pl, w *Wykazie OT*.

6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

Cele prac normalizacyjnych komitetu to przede wszystkim:

- eliminowanie barier technicznych w handlu – ułatwienie handlu w kraju, Europie i świecie;
- zapewnienie bezpieczeństwa produktu;
- zapewnienie zdrowia konsumenta;
- harmonizacja i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań;
- promocja ochrony środowiska;
- opiniowanie Norm Europejskich;
- wdrożenia do PN norm EN metodą uznania oraz metodą tłumaczenia.

Priorytetem przy ustalaniu programu prac normalizacyjnych w KT jest:

- wprowadzanie do zbioru PN Norm Europejskich związanych z bezpieczeństwem;
- wprowadzanie do zbioru PN norm terminologicznych oraz norm precyzujących metody badań;
- współpraca z innymi KT/KZ, których działalność dotyczy wyrobów elektrotechnicznych;
- udział w powstawaniu Norm Europejskich i Międzynarodowych;
- współpraca międzynarodowa z CENELEC/SR 104, CENELEC/SR 89, IEC/TC 104 oraz IEC/TC 89.

7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) z zakresu działania OT wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN, po akceptacji OT, jest wprowadzany do programu prac OT. OT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

Program prac OT znajduje się na stronie www.pkn.pl , w *Wykazie OT,* po wybraniu numeru właściwego OT.

8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT

Do czynników, które mogą mieć wpływ na realizację programu prac KT i wprowadzanie do programu prac nowych tematów normalizacyjnych należy zaliczyć:

- zainteresowanie środowiska opracowaniem PN w języku polskim;
- brak w OT ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy/innego dokumentu normalizacyjnego;
- kwestie prawne uniemożliwiające dalsze prowadzenie prac nad normą, np. wykryta sprzeczność z obowiązującymi w danej dziedzinie przepisami prawa;
- brak zgody środowiska biznesowego na przyjęcie projektu danej normy bez wprowadzenia odpowiednich zmian w treści lub bez np. opracowania szczególnych warunków krajowych, odchyleń typu A (w przypadku projektów Norm Europejskich);

- brak środków finansowych na opracowanie danej PN.

9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH OT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

W aktualnym programie prac brak jest tematów normalizacyjnych dla których KT przewiduje pozyskanie środków finansowych.